

”Ilaqutariit assiutaat”

Hal: Qallunaat amerlagunarput kalaallinik anaanamikkut ataamikkullunniit siuaasallit. Taamaattut ilagaat Camilla Stephan, taanna inersimalerluni assiliivik atorlugu imminut napa-tilerami Qaanaamukarpoq ilaqtutani niorrullugit, inuunerallu ulluinnarpassillunilu nalliuttorsiornermik aliasunernillu imalik assiliortorlugu. Assiliani katersorpai atuagannortillugillu. Atuagaq qallunaatut, tuluttut Avannersuarmiutullu oqaasertaligaavoq.

Atuagaq oqaasertaqarpallaarani assiliartanik imaqarneruvoq. Assiliisup ilaqtutani eqqartorpai, aanani 1933-imi Avannersuarmi inunngorsimasoq, 16-inilli ukioqaliinnarluni qallunaamik naapitsigallarluni Danmarkimut nuussimasoq, aallaqqaatigalugu. Takusinnaasakka malillugit ilaqtutai tassaapput maanna Qaanaami najugallit Petersenimik kinguliallit.

Atuagaq misissorlugu isumaqarnarsinnaavoq ilaqtutariinnut tunngasunik imaqarami atuartussanut amerlaneru-

sunut soqutiginaateqassanngitsoq. Alagartaali assiliartaalu ataatsimut atu-arlugit assillu ilanngussimasai tunngavissiorlugit isumassarsiorfigigaanni paasinarsivoq maanna Avannersuarmi inuusut aqqusaagaannik imaqartut. Takuneqarsinnaapput inuit ilaqtutari-issutsimik imminnut susassareqati-giissut inuunerat. Tamannalu tunuli-aqutannortikkaanni assilissap toqqaannanngikkaluamik oqaluttuaraa Avannersuarmi inuunerup ukiuni kingullerni 40-ini allanngoriartornerani aqqusaarneqarsimasut arlallit.

Qaanaaq Avannersuarmiunit kater-suuffiuvoq, eqqaamiuminit nutserfigineqarluni alliaartortoq; eqqaanilu nunaqarfii, soorlu Kangerlussuup iluani Qikertat ammaqquanilu Qikertaraaq, inuerussimanngikkunik inukil-lisimassaqaat. Savissivik avinngarusi-masoq atuakkami eqqaaneqanngilaq, Siorapalullu annerusumik taaneqara-ni. Aammali taakkua inui ikilissimassa-sut ilimagisariaqarpoq Qaanaaq il-

loqalersimaqimmat. Atuakkami taaneqarpoq illoqarfimmi amerlanerpaamik angutit 20-t missaanni piniarnermik inuusutissarsiteqartut. Oqaatigisaq tamanna eqqussappat ilaqtutariit arlallit piniartunik pilersuisuerullutik allanik inuuniutilinnik, immaqa sulinermik sanalunnermillu, aammali aalisarnermik, taarseriartorneqarsimasapput. Ineriartorneq tassaniittoq atuakkami annerusumik itisilernerqarani oqaatigisaavoq naak Avannersuarmik malinnaasunut soqutiginarsinnaagaluarluni, taamaattorli atuagaq ilisi-matuussutsimik tunngaveqanngilaq tamakkuninngalu misissuinani.

Qaanaaq illoqarfiuvoq nutaaliatut taasarialik, mittarfeqarpoq, illut amerlanerit pitsaasutut isikkoqarput pisoqartaallu soorluli qimararneqarsimasut. Assilissami inuit piisappasinngilat, nerisassallu tunngaasigut amigaateqarsorinaratik. Amerlanerit atisaris-saarput, illullu iluini atortut kitaani inuit pigisaannit allaanerorpasigatik,

kiisalu atortorissaarutit nalinginnaasut, soorlu tv assigisaallu takussaapput. Soorlumi tamakku tamarmik takutikkaat inuunerup nalinginnaasumik ingerlanneqartup qanoq issusia. Amerlanerit imminnut paaralutik inuunerminnik ingerlatsiniarpasipput, upernarneranilu nalliuttorsiornerit angisuut takkuttartut qiimmasaasuupput, soorlu 'qikartoqarnerani', apersortittoqarnerani, nerisassaait nalinginnaanngitsut ullunut nuannaarfusunut toqqortat saqqummernerini inuit ussagarput. Aammali alianartut minitaanngillat, aanaap qatanngutaa toquvoq, ilaqutariillu kusanartumik killitsinnartumillu qaniorpaat.

Atuagaq qupperarlugu Avanersuarmi najugaqarsimasumut nuannersuovoq. Inuit amerlanerit ilisarinnigikkuarlugit taamaattoq ilisarisaakka ar-

laqarput. Ilaqutariit Petersenit taavani najugaqarnerma nalaani Qikertarmiuupput, Qaanaamiittarmatali takusaannarpakka kinguaavisalu ilaat atuartuugallarmata susassarismallugit. Ilaqutariit oqaluttuassartaat arlalitsigut soqutiginarpoq, taavaniinninni angumeraara atuakkami eqqartorneqartut ninguat, ilisimasakka malillugit arnaq Upernavimmit eqqaanilluunniit kingoqqisoq. Takorloorpara ilaqutariit taakua kikkuunerat misissorluaraanni ilimanarsinnaasoq ilaatigut Avanersuarmiutoqavinnik siuleqarnermik saniatigut Akilinermit 1850-it kingorna Avanersuarmut nunassittut siuaasaqarfigigaat, kiisalu aamma kitaamiut qallunaanik akusat ilaannik siuaasaat ilaqarsimassassut. Maannalu ilaat Qaanaami nunassimatillugit ilaqutariit avalequtaasa

ilaat Danmarkimi najugaqarput amerliartorunarlutillu.

Atuakkap assiliartai qalipaattillit tarmamik alutornaateqarput eqqarsalersitsillutillu. Allannertaa qallunaatooq tuluttuumut Avanersuarmiutoqavinnut natsigaasimavoq. Nutserisuvoq Tukunneq Qaavigaq. Nalunarpog Kitaamiut atuakkamik misissuiniartut oqaatsit atukkat paasisinnaassaneraat, allanneralli sukkavallaanngitsumik atuarlugu paasinarluarpoq kitaamiugaluanulluunniit.

Camilla Stephan: Min grønlandske familie, My Greenlandic Family, Ilaquttakka inugguit.

Qupp. 168, assiliivimmik assilisanik assiliartalik.

Akia 250,00 kr.

Milik publishing, 2007.12.16

